

A Vas megyei Órség településnevei

1. A „Helynévtörténeti tanulmányok” előző kötetében a Vasvár környéki történeti földrajzi kutatásaink névtani vonatkozásait tettük közzé (KISS G.–ZÁGORHIDI CZIGÁNY 2006a), további kutatásaink során ezen eredményeket szeretnénk összevetni egy másik mintaterületen hasonló módszerrel végzett feltáró munka eredményeivel. Vizsgálandó területként választásunk az Órségre esett, egyrészt mivel ez a jól körülhatárolható történeti-néprajzi kistáj mindig is érdeklődésre tartott számot a helyi kutatás részéről, másrészt pedig korábbi munkáink már többször is érintették ezt a vidéket. Elsősorban arra a kérdésre szerettünk volna választ kapni, hogy az a komplex módszer, amelyet előző munkánk során alkalmaztunk, hasonló eredményességgel segíti-e a terület korai történeti földrajzának felvázolását.

A munka során azonban kiderült, hogy ez a kistáj nem alkalmas ilyen vizsgálatokra. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy ezt a szűkebb értelemben vett Órséget a kései középkortól egészen az újkorig — mind birtokjogi, mind pedig önkormányzati szempontból — zárt egységként kezelték, ennek megfelelően a rá vonatkozó adomány- és kiváltságlevelek is a terület és a lakosság egészét érintették. Hiányoznak tehát azok a részletes források, amelyek egy-egy település, birtokrész vagy család történetét megvilágítanák, és a korai helynévanyagot rögzítenék. A helyzetet jól jellemzi, hogy a területről az első részletes, történeti földrajzi szempontból is jól használható forrás — az Órség határának leírása — 1463-ból származik (BL. 362. sz.). Ebből a szempontból továbblépést csupán az jelenthet, ha a kutatást kiterjesztjük a tágabb értelemben vett „órség” egészére, azaz arra területre, amely — a történeti adatok és a helynevek tanúsága szerint — a korai magyar határvédelem része volt Vas vármegye délnyugati sarkában. A kutatás jelenlegi állásánál azonban érdemes legalább az Órség településneveit vizsgálat alá vonni, hisz ez a feltehetően korai eredetű és már a 14–15. század fordulóján rögzült helynévanyag is számos érdekességet rejteget.

2. A Vas megyei örökről viszonylag korai írásos források állnak rendelkezésünkre, de a határvédelmi szervezet felépítéséről és területi elhelyezkedéséről történeti, régészeti és topográfiai adatokkal is rendelkezünk.

2.1. Már 1208-ban említi egy oklevél az örök *Kerca* nevű faluját (*ville speculatorum de Kurcite*), amely a későbbi, ténylegesen órségi Kercának (ma Kercaszomor része) felel meg (UB. 1: 56). 1213-ban zalai örök (*speculatores de Zala*)

szerepelnek egy másik forrásban, akiken bizonyára nem Zala megyei örököt kell értenünk, hanem a Zala folyó mentén lakó vasi örököt, annál is inkább, mivel az oklevél tanúsága szerint a vasi ispán rendelkezik felettük (UB. 1: 64). 1270-ből ismert a monyorósvi (ma Órimagyarósd) örök (*speculatorum de Monorosd*) királyi kiváltságlevele, amely minden bizonnyal nem egyetlen falu lakosaira vonatkozott, hanem az akkor még kiterjedtebb Órség egészére, ugyanis feladatukat Zala megye határaitól a *Lug* nevű helyig (ma Lugos major, Ivánc területén) kellett ellátniuk (UB. 1: 380–2). Ez utóbbi oklevél 1329. és 1355. évi átírásában is még monyorósvi örök szerepelnek (HO. 8: 129–30), a későbbiekben azonban ez a megnevezés már eltűnik, ahogy Monyorósvi is magánkézre, a Nádvasdi Darabos család birtokába kerül (Cs. 2: 777).

A 14. században ismét a *Zalaőr* elnevezés kerül előtérbe; ennek egyik változata, a *Zalafőőr* egyértelműen utal arra, hogy a Vas megyei Szalafő és Óriszentpéter körüli örökről van szó. 1364-ben I. Lajos király Órnagy Miklós fiát, Sáska Pétert veszi ki a zalafővi (*Zalafewewr*) szolgálat alól, és a Vas megyei Szentpéterben bírt birtokrészeivel a nemesség sorába emeli (DL. 41 618). 1391-ben Zsigmond király a Zalaőröknek nevezett Vas megyei királyi örököt (*universos speculatores nostros vulgariter zalaewr nuncupatos*) földjeikkel és ingatlanokkal együtt Sárói Péter fia László temesi ispánnak adományozza (BL. 199. sz.). Az adománylevélhez kapcsolódó 1393. évi birtokbaiktató oklevél felsorolja azt a mintegy 18 települést, amelyek a későbbiekben a szorosabb értelemben vett Órséget képezték, az 1463. évi határjárás ezen falvakat járja körül (BL. 206. és 362. sz.).

Az eladományozással megszűnt a korábbi királyi örök kiváltságos helyzete, és lényegében jobbágyi sorba süllyedtek, bár némi önkormányzati és gazdasági jellegű szabadságokat megőriztek. Ezek a szabadságok és a területi különállás (az Órség a németújvári uradalomhoz tartozott, de azzal nem volt közvetlenül határos, különálló kerületként — *districtus* — csatlakozott hozzá) adtak alapot a történeti-néprajzi kistáj kialakulásához (STAHL 1974).

Az adománylevél és a hozzá kapcsolódó birtokjogi oklevelek 1406. évi átírásában is még a *Zalaőr* (*zalaewr*) elnevezés szerepel, de az oklevél hátoldalán közel egykorú írással a *Super Ewrseg* megjegyzés olvasható (BL. 84). A 14. századtól válik általánossá az *Órség* tájnév, amelynek kialakulása bizonyára nem független a szomszédos *Tótság* (a felsőlendvai uradalom tótok — szlovének — által lakott területének) elnevezésétől, bár ennek korai adatai egyelőre nem ismertek (BENCZIK 2006).

2.2. A Vasvár határvármegyéjéhez tartozó, a vasvári ispán joghatósága alatt álló határvédő katonai szervezet („órség”) pontos felépítése és területi kiterjedése nem ismert, az azonban kétségtelen, hogy a Rába és a Mura közötti határszakasz őrzése a későbbi Órségnél jóval nagyobb területet igényelt. Történeti, régészeti és topográfiai adatok alapján feltételezhető, hogy a Vasvárnál és Mura-

szombatnál ismert két hosszanti sáncépitmény közötti vidék az örök felügyelete alatt állott. Ezen belül az egykori Borostyánkő úttól — a Körmend–Zalalövő vonaltól — nyugatra az országhatárig terjedő terület lehetett a stratégiaileg fontos rész, ahol elsősorban a Vasvárról Muraszombaton át a stájerországi Radkersburgba vezető úgynevezett *Katonák útja* és az ebből leágazó útvonalak védelmét kellett megoldani (KISS G. 2006).

A vasi határvédelem szoros kapcsolatban állhatott a zalai részekkel, erre utalnak az Őrséggel határos *Zalalövő* (1295: *Leve terra*, ZO. 1: 111–2) és *Őriszentgyörgyvölgye* (HOLUB 1929: 31–2) helynevek. A vasi Őrség nagyobb kiterjedésének emlékét őrzik a mai Burgenland területére eső *Alsó- és Felsőstrázsa* (ma Oberdrosen, Ausztria) (1387: *Strason superior*, Cs. 2: 802), és a szlovéniai Csöpinc (ma Cepinci) területén kereshető elpusztult *Sztrelec* (1549: *Ztrelec*, BENCZIK 2005: 14) falu neve. Az örök által lakott és ellenőrzött területek beszűkülése egyértelmű kapcsolatban áll a korai határvédelem felbomlásával, a kővárak felépítésével és a köröttük szerveződő nagy kiterjedésű uradalmak kialakulásával (KISS G.–ZÁGOHIDI CZIGÁNY 2006b).

3. Az Őrséghez mint kistájhoz hagyományosan 18 falut számítanak, ezek a Zala, a Kerka és a Kerca völgyében, illetve ezek mellékvizei mentén helyezkednek el. Ma 11 magyarországi és 2 szlovéniai településnek felelnek meg: a Zala mentén *Szalafő*, *Őriszentpéter*, *Nagyrákos*, *Pankasz*, *Ispánk*, *Kisrákos*, *Szaknyér*; a Kerka mentén *Hodos* (Hodoš, ma Szlovénia), *Kapornak* (Krpilivnik, ma Szlovénia), *Bajánsenye*, *Kerkáskápolna* és *Szatta*; a Kerca mellett *Kercaszomor*. A 18 települést úgy kapjuk meg, ha a fentiekhez hozzászámoljuk a Bajánsenye néven összevont *Kotormány*, *Dávidháza*, *Senyeháza* és *Bajánháza*, a Kercaszomort alkotó *Kerca* és *Szomoróc*, valamint a Domonkosfához (ma Domanjševci, Szlovénia) csatolt *Bükkalja* egykori falvakat.

3.1. Az Őrség területi kiterjedése az 1391. évi adomány óta lényegében nem változott, csupán egyetlen bizonytalanság tapasztalható a helységek sorában: az 1393. évi felsorolásban még szerepel *Domafölde*, amely később azonban a felsőlendvai uradalomhoz került (BENCZIK 2005: 20–1). Az Őrségi települések határa is változatlanok mondható, az 1463. évi határjárás lényegében egybeesik a mai községhatárokkal. Hogy a terület határai már jóval korábban kialakultak, azt jól mutatja az a tény, hogy a felsőlendvai uradalom 1208. évi határjárásának (UB. 1: 55–7) az Őrséggel szomszédos szakasza (a kercai Szent Vencel templomnál) megegyezik az 1463. évi határjárás vonalával. De hasonló egybeesés mutatható ki a monyorósi örök 1270. évi kiváltságaiban említett határokkal is (UB. 1: 380–2), hisz az Őrség északi határa Ispánknál a Lugos patak, a keleti határ pedig hosszabb szakaszon megegyezik Zala vármegye határával.

3.2. Az Őrség településnevei is viszonylagos állandóságot mutatnak, az 1393. évi birtokba iktató oklevél felsorolása (BL. 206. sz.), az 1428. évi összeírás (Cs.

1: passim; STAHL 1974: 234, IV/6. jegyz.), az 1463. évi határjárás (BL. 362. sz.), az 1549. évi dicális összeírás (STAHL 1974: 234, V/3. jegyz.) és az Őrség első, 1818. évi tudományos leírásának (TÓTH J. 1970: 275) településnevei lényegében megegyeznek (lásd a dolgozat végén a táblázatot!).

A településnevekben jelentős változás csak a Kerka mentén állt be, ahol a korábbi *Alsó-, Közép- és Felsőkarika* helyett az egyes településrészek önálló nevet kaptak, sőt tovább osztódtak. Az 1428. évi *Kapolnasfalw alio nomine Alkaryka* adat alapján egyértelmű, hogy Felsőkarikának *Könyeháza* és *Dávidháza*, Középkarikának pedig *Senyeháza* és *Bajánháza* felel meg. További változás, hogy Könyeháza a 16. századtól *Kotormányszeg*, majd *Kotormány* néven szerepel. Eltérés figyelhető meg még a két *Rákos* megkülönböztető előtagjában (*Kis- és Nagy-, Külső- és Belső-, Kont-*). Külön figyelmet érdemel az 1428. évi *Kont-rakwsa* adat, annál is inkább, mivel a faluval és így az Őrség külső határával szomszédos *Iklód* (ma dülő Kistrákos területén, VMFN. 195/91) 1414-ben *Iklod alio nomine Nexerakusa* néven szerepel (Cs. 2: 757), de ugyanitt feltűnik 1404-ben a *Darabusrakusa* név is (Cs. 2: 727). Az eltérő birtokjogi helyzetű, szomszédos Rákosok fontos adalékkal szolgálhatnak az Őrség területének kialakulásához. További eltérés már csak (*Őri*)szentpéter 15. századi, tipikusnak mondható *-falva* utótagjánál észlelhető, és *Bajánháza* esetében adathozható a helynév kialakulásának egy köztes állapota 1428-ban, *Bayanfiwandrashaza* alakban.

4. Az Őrség településneveit vizsgálva két fő csoportot állíthatunk fel, az egyik a víznevi eredetű helyneveké, a másik a személynévi eredetűeké (a harmadik csoportba — az egyébként nem nagy számú — egyéb helynevek sorolhatók). A személynévi eredetű helyneveknél egyértelműen elkülöníthető egy korai, 13. századi vagy azt megelőző és egy késői, 15. századi vagy azt követő réteg.

4.1. Az Őrség településneveinek legjellegzetesebb csoportját a víznevi eredetű nevek képezik, 6 településnév közvetlenül, 2 közvetve hozható kapcsolatba folyó- vagy pataknevével. *Szala*fő, *Nagyrákos*, *Kistrákos*, *Hodos*, (*Alsó-, Felső-, Középső-*)*Kerka* és *Kerca* egyértelműen a szomszédos víznevről kapta nevét. *Kapornak* esetében — bár ilyen nevű patak itt nem adathozható — szintén feltételezhető a víznevi eredet (az ország más területeiről több adat is idézhető, pl. Tolna megyéből: 1325: *circa unum rivulum Kopornuk*, AOklt. 9: 73, DL. 58 480). *Bükkalja* esetében csak közvetett a kapcsolat, itt más jellegű természeti névről van szó (az egykori falu környékén a *Bük-hegy* ma is élő földrajzi név, lásd Őrség), de a környékről adathozható a *Bükkös* pataknevé is (1331: *Bykuspataka*, AOklt. 15: 129).

A víznevek azért bírnak különleges jelentőséggel, mivel megfigyelhető, hogy az örök korai említései víznevekhez, illetve víznevi eredetű helynevekhez kapcsolódnak: lásd a már idézett *kercai* (1208), *zalai* (1213) és *monyorósvadi* (1270) öröket (ez utóbbi helyen is adathozható a *Monyorós* pataknevé). Hasonló a helyzet

a szomszédos Zalában, ahol a Kerka-menti örökkel találkozhatunk (1257: *speculatoribus Zaladiensibus de Karka*, HOLUB 1929: 31). Mindez arra utal, hogy az öröket folyó- és patak völgyenként szervezhették meg, ennek megfelelően ezek a nevek a helynévanyag legkorábbi rétegét képezhetik.

A víznevek közül a nagyobbak szláv eredetűek, illetve szláv közvetítéssel kerülhettek a magyar nyelvbe (*Kerka, Kerca, Zala*, vö. FNESz.), a kisebb vízfolyások azonban — a feltételezett *Kapornak* pataknev kivételével — magyar nevet viselnek. Ezek a víznevek (*Hodos, Rákos, Bükkös*) szemantikailag és morfológiailag is hasonlóak, és hasonlóak a belőlük keletkezett helynevek is. Ez a hasonlóság érvényes az utótaggal ellátott helynevekre is: *Szalaľő* névvel megegyező szerkezetű helynévvel találkozunk a közelben, de már az Őrség határán túl Nagydolányánál (ma Dolinci, Szlovénia), melynek eredeti neve *Hodosľő* (szentmíklós) volt (1331: *Hudusfeuscentmíklous*, AOKt. 15: 129). Ez az egységesnek mondható víznév- és víznévből képzett helynévréteg arra utal, hogy az itt megtelepedett őrnépesség magyar nyelvű volt.

Ez a korai helynévréteg az Őrség határain túl nyugati és déli irányba a 12–13. századtól kialakuló nagy uradalmak (Felsőlendva, Dobra, Szentgotthárd) idegen ajkú (német és szlovén) népességgel való betelepítése következtében elenyészett. Ennek példáit láttuk már Sztrelec és Strázsa esetében. Erre jó példa Hodosľő is, amelynek neve mellett már a 14. század második felétől szerepel vagyilagosan a szlovén *Dolinc* név (1368: *Hudusfeu Zentmiclos alio nomine Dolinch*), majd pedig ez az alak válik kizárólagossá (BENCZIK 2005: 15).

4.2. Az Őrség helynévanyagának másik karakteres csoportját a személynévi eredetű helynevek alkotják. Már a településnevek felsorolásánál is látható azonban, hogy ez a csoport két részre oszlik. A korábbi *Alsó-, Felső- és Középső-Karika/Kerka* neveket felváltó *-háza* utótagú településnevek tipikus 15. századi képződménynek mondhatók, a többi helynév viszont jóval korábbi.

4.2.1. A régebbi eredetű helynevek csoportjába az *Ispánk, Pankasz, Szaknyér, Szatta* és *Szomoróc* nevek tartoznak. Bár egyik név sem tekinthető tipikus személynévi eredetű helynévnek, a FNESz. egyértelműen ebbe a körbe sorolja őket.

A személynévi eredet leginkább *Szatta* (1393: *Zatha*) és *Szaknyér* (1393: *Zathmer*) esetében mondható egyértelműnek. A történeti adatok alapján az is bizonyosnak tűnik, hogy a két név azonos töből (török *sat-*) származik, csupán az a kérdés, hogy képzésük személynévként vagy helynévként történt-e meg (vö. FNESz.). Az említett töből származó személynévek változatossága (*Zoth, Zotha, Zothmoz, Zothmar* stb., vö. ÁSz.) azonban arra utal, hogy személynévként tekintjük őket, így maguk a helynevek pusztán személynévi eredetűnek mondhatók.

Az *Ispánk* név esetében kézenfekvő az *ispán* tisztségnévből való magyarázat. A FNESz. itt a főnév személynévi használatát feltételezi, bár meggyőző példát ehhez nem tud idézni, csupán egy *dictus*-nevet. Ezzel az etimológiával szemben

tartalmi kételyek is felvetődnek, az Őrség területén tisztséggként az ispánnak kevéssé van ugyanis létjogosultsága, sokkal inkább várható lenne az *örnagy* szó előfordulása. A helynévnek ismert *Spánk* alakja is (1402: *Spank*, Zs. II/2: 218 és 1559: *Spang*, lásd fentebb). A hasonló szerkezetű személynévek alapján (*Thank*, *Vhank*, *Spank*, *Brank*, *Hrank*, vö. ÁSz. Szóvégműtató) inkább egy rövidült és *-k* képzővel ellátott személynévnek tűnik, így ebben az esetben is feltételezhető a pusztai személynévi eredet.

Pankasz helynévként ugyan párhuzam nélkülinek mondható, de személynévként jól adatolható (ÁSz.), így a személynévi eredet és a pusztai személynéves képzés elfogadható; sokkal inkább kérdéses — ebben a helynévi környezetben — a szláv eredeztetés (FNESz.).

Szomoróc esetében az *-óc* végződés egyértelműen utal a szláv képzésre, ez azonban nem jelenti azt, hogy feltétlenül szláv eredetű helynévvel állunk szemben. Több példát idéztünk már az Őrséggel szomszédos területek névanyagának elszlávosodására, illetve elnémetesedésére. Szlovén viszonylatban tipikusnak mondható az *-(ov)ci/- (ov)ce*, amelynek 14–15. századi elterjedése eléggé egysíkúvá is tette a Tótság szlovén helynévanyagát. Ezt a képzőt nem csak a 14. századi telepítések *-falva*, *-háza* utótagú magyar helyneveinek megfeleltetésére használták (pl. 1365: *Tyuodorfolua*, 1366: *Thyuodorch*, Cs. 2: 804), hanem a korai magyar pusztai személynéves településnevek „fordítására” is (1246: *Petened*, 1347: *Peteninch*, Cs. 2: 785). *Szomoróc* esetében — lévén az Őrség déli határán fekvő, a Tótsághoz közel eső település — elképzelhető egy ilyen szláv hatás, és ebben az esetben feltételezhetünk egy korai magyar, az eddigiekhez hasonlóan pusztai személynéves *Szomor* településnevet.

A személynévi eredetű helynevek korai csoportjáról elmondható, hogy a víznevek zöméhez hasonlóan magyar helynévadási gyakorlatot követnek. Ugyanez nem mondható el a helynevek alapját képező személynévekről, melyeknek többsége ismeretlen eredetű. Csupán a *Szatta* és *Szaknyér* nevek esetében valószínűsíthető a török eredet, de ez a korabeli magyar nyelvi környezetben sem számít szokatlannak.

4.2.2. A személynévi eredetű helynevek újabb csoportjába a *Könyeháza*, *Dávidháza*, *Senyeháza* és *Bajánháza* nevek tartoznak. Ezekről nemcsak azonos képzési módjuk, hanem topográfiai helyzetük is elárulja, hogy egyazon korszak, a 14–15. század fordulójának termékei. A helynevek kialakulása bizonyára egy településtörténeti folyamat része volt, feltehetően ekkor alakult ki a Kerka völgyének végleges településszerkezete.

De nemcsak a településszerkezet kialakulása és a helynévadás zajlott párhuzamosan, hanem velük együtt alakultak a családnevek is. Az említett helynevekben szereplő személynévek kivétel nélkül családnevvé váltak (*Könye*, *Dávid*, *Senye*, *Baján*), és a 16. századtól adatolhatók az Őrségben (lásd a családok felső-

rolását az Őrség 16–17. századi kiváltságleveleiben, PATAKY 1990: 188–203). Sőt a párhuzamos folyamatok bizonyára erősítették is egymást, amire jó példával szolgál a *Bajánháza* előzményeként 1429-ben feltűnő *Bajánfiúandrásháza* névalak. Bár a korabeli beszélő számára bizonyára elsősorban az *András* név mögött rejlő személy volt ismert (sőt az is elképzelhető, hogy a településrész kialakulásához is csupán neki volt közvetlen köze), mégis a *Baján* név állandósult a helynévben, ugyanakkor ez a név vált családnévvé is.

Nem mondható viszont tipikusnak *Kotormány(szeg)* neve, amely a *Könyeháza* nevet váltotta fel a 16. században: a *-szeg* utótag nem tekinthető elterjedtnek az Őrségben, a *Kotormány* családnév pedig nem tartozik az ismert őrségi családnévek közé (adatolható viszont a szomszédos Zalából, Cs. 3: 163). Az Őrség helyneveinek legkésőbbi darabja bizonyára alkalmi névadás eredményeként született (talán egy török elől menekülő család révén), és rögzülését éppen egyedisége segíthette.

4.3. A fenti két nagy csoporthoz nem kapcsolható egyéb helynevekhez — a már említett *Bükkalja* és *Kapornak* neveket nem számítva — csupán két név tartozik: *Szentpéter(falva)* és *Kápolnásfalu*. Mindkét név az egyházi névadás körébe sorolható, de míg az előbbi esetben — ismerve a templom építéstörténetét — legalább 13. századi eredettel számolhatunk, az utóbbi esetben — az egyházi építmény ismerete nélkül is — feltételezhetjük a 13. század utáni keletkezést. *Szentpéterfalva* esetében a *Szentpéter* alakot tekintjük elsődlegesnek annál is inkább, mivel ez oklevelesen is igazolható (1364: *Zempetur*, DL. 41 618).

5. Röviden értékelve a helynevekről mondottakat az alábbi megállapításokat tehetjük. Az Őrség településneveinek legrégebbi rétegét a víznevekből alakult településnevek alkotják. Ezek — a legkorábbi adat (1208: *Kerca*) alapján — a 12–13. század fordulójára kialakultak. A 13. század folyamán jöhettek létre a puszta személyneves településnevek, amelyeket azonban írott források hiányában nem tudunk konkrét személyekhez vagy családokhoz kötni. Ebbe a kronológiai rétegbe tartozik az Őrség legrégebbi plébániáját jelölő *Szentpéter* helynév is. Jóval később, a 14–15. század fordulóján jöttek létre a Kerka völgyében a *-háza* utótagú településnevek, melyek feltehetően az Őrség településszervezetének végleges kialakulását jelzik. Elképzelhető, hogy ennek a folyamatnak a részeként épült fel egy kápolna a Kerka mentén, a *Kápolnásfalu* helynév ebben az esetben ugyan ebbe a rétegbe tartozik. Területünknek a nagybirtokba (Németújvári uradalom) való betagozódása erősíthette a településszerkezet és a településnév-rendszer megszilárdulását, a 15. század közepe után már csak olyan alkalmi változások történtek, mint a *Kotormány(szeg)* név megjelenése. Az Őrség településnevei tehát — kései adatoltságuk ellenére is — többségükben korai eredetűek.

	1393	1428	1463	1549	1818	Mai település
Zala	Zalafew	Zalafew	Zalafew	Zalaffe	Zalafeő	Szalafo
	Zenthpetur	Zenthpeitherfalwa	Zenthpeitherfalwa	Zenth Peter	Eőr Zent Péter	Őriszentpéter
	Naghrakos	Nagrakus	Rakos	–	Belseő Rákos	Nagyrákos
	Pankaas	Pankaz	Pankas	Pankaz	Pankasz	Pankasz
	Yspank	Ispank	Ispank	Spang	Ispánk	Ispánk
	Rakos	Kontrakwsa	FelRakos	Felsew Rakos	Külseő Rákos	Kisrákos
	Zathmer	Zathmer	Zathmer	Zakmer	Szaknyer	Szaknyér
Kerka	Hodoos	Hodos	Hodos	Hodos	Hodos	Hodos
	Kapurnuk	Kapornok	Kapornak	Kapornak	Kapornak	Kapornak
	Damafelde	–	–	–	–	(Kapornak)
	(felső) Karika	Kwnyehaza	Kynehaza	Pothornanzeg	Kothorman	Bajánsenye
	(közép) Karika	Davidhaza	Davidhaza	Davajdhaza	Dávidháza	Bajánsenye
		Senyehaza	Senehaza	Chemehaza	Senyeháza	Bajánsenye
		Bayanfiwandrashaza	Bayanhaza	Bayonhaza	Bajánháza	Bajánsenye
	(alsó) Karika	Kapolnasfalw al. nom.	Kapolnasfalw	Kapolnassffalw	Kerkás Kápolna	Kerkáskápolna
		Alkaryka				
	Zatha	Zatha	Zatha	Zatha	Zatha	Szatta
Kerca	Bykalya	Bykalya	Bykallya	Bykallya	Biikkalia	Domonkosfa
	Chersyche	Kercheza	Kyrcha	–	Kercza	Kercaszomor
	Zomorok	Zomorocz	Zomoroh	Zomorooz	Szomróc	Kercaszomor

Források

- AOkt. = Anjou-kori oklevéltár. *Documenta res hungaricas tempore regum andegavensium illustranta I–*. Szerk. KRISTÓ GYULA. Bp.–Szeged, 1990–.
- ÁSz. = FEHÉRTÓI KATALIN, *Árpád-kori személynévtár. 1000–1301*. Bp., 2004.
- BL. = A Balassa család levéltára 1193–1526. FEKETE NAGY ANTAL kézírata alapján sajtó alá rendezte és szerkesztette BORSA IVÁN. A Magyar Országos Levéltár Kiadványai II. Forráskiadványok 18. Bp., 1990.
- Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában I–III.*, V. Bp., 1890–1913.
- DL. = Magyar Országos Levéltár, Középkori Gyűjtemény, Diplomatikai Levéltár
- FNESz. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára I–II*. Negyedik, bővített és javított kiadás. Bp., 1988.
- HO. = *Hazai okmánytár I–VII*. Kiad. IPOLYI ARNOLD–NAGY IVÁN–VÉGHÉLYI DEZSŐ. Győr–Bp., 1865–1891.
- UB. = HANS WAGNER–IRMTRAUT LINDECK-POZZA, *Urkundenbuch des Burgenlandes und der angrenzenden Gebeite der Komitate Wieselburg, Ödenburg und Eisenburg I–V*. Wien–Köln–Graz, 1965–2000.
- VMFN. = *Vas megye földrajzi nevei*. Szerk. BALOGH LAJOS–VÉGH JÓZSEF. Szombathely, 1982.
- ZO = *Zala vármegye története. Oklevéltár I–II*. Szerk. NAGY I.–VÉGHÉLYI D.–NAGY GY. Bp., 1886–1890.
- Zs. = *Zsigmondkori oklevéltár I (1387–1399), II/1. (1400–1406), II/2. (1407–1410)*. Összeállította MÁLYUSZ ELEMÉR. Bp., 1951–1958.

Irodalom

- BENCZIK GYULA (2005), Hodos, Kapornak és Domafölde története a magyar honfoglalástól a 19. század közepéig. In: *Hodoš és Kapornak története. Zgodovina Hodosa in Krplivnika*. Szerk. BENCZIK GYULA et. al. Lendva–Lendava. 13–52.
- BENCZIK GYULA (2006), Nép- és tájnevek változásai s Muravidéken a 13–19. századig. *Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények* 2006/1: 37–42.
- HOLUB JÓZSEF (1929), *Zala megye története a középkorban I*. Pécs.
- KISS GÁBOR (2006), Az Őrség topográfiai vizsgálata. Előadás kézírata. Elhangzott: „Hadak útján...”. A népvándorláskor fiatal kutatóinak XVII. konferenciája. Nagyvárad, 2006. szeptember 9.
- KISS GÁBOR–ZÁGORHIDI CZIGÁNY BALÁZS (2006a), Egy mikrotáj történeti helynévanyaga. Vasvár keleti határa az Árpád-korban. In: *Helynévtörténeti tanulmányok* 2. Szerk. HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA. Debrecen. 129–57.
- KISS GÁBOR–ZÁGORHIDI CZIGÁNY BALÁZS (2006b), Korai uradalmak Vas vármegye délnyugati részén (1187–1213). Topográfiai rekonstrukció. In: „Hadak útján...”. XV. A népvándorláskor kutatói 15. konferenciájának előadásai. Tatabá-

- nya, 2004. október 4–6. Szerk. LÁSZLÓ JÁNOS–SCHMIDTMAYER RICHÁRD. Tatabányai Múzeum Tudományos Füzetek 8. Tatabánya. 175–86.
- Őrség = *Őrség. Vend-vidék, Vasi-Hegyhát*. Turistatérkép 1 : 50000. Bp., 2000.
- PATAKY FERENC (1990), *Az Őrség múltja a kercaszomori református egyházközség történetének tükrében*. Szombathely.
- STAHL FERENC (1974), Az Őrség jogállása I–III. *Vasi Szemle* 28: 218–36, 390–402, 553–66.
- TÓTH JÓZSEF (1970), Egy régi leírás az Őrségről. *Vasi Szemle* 24: 272–86.